

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inzerate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
četrt 6 — h
mesec 2 — h

Upravištvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
četrt 5 — h
mesec 1 — h

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Stev. 191.

V Ljubljani, v četrtek, 21. avgusta 1902.

Letnik XXX.

Laške zahteve.

Iz Trsta smo prejeli: Lahom ni še zadosti, da odreka tisočim slovenskim otrokom v Trstu slovenske šole, ni jim še zadosti, da slovenski otroci na laških in nemških šolah ne morejo niti Boga moliti v materinem jeziku, ni jim še zadosti, da so spodili slovenski jezik iz stolne cerkve sv. Justa, ni jim še zadosti, da laški svečeniki imenujejo naša blagovestnika sv. Cirila in Metodija slovenska agitatorja, ni jim še zadosti, da je sedanji kapitularni vikar spravil iz Trsta one svečenike, ki se nočejo odreči ljubezni do slovenskega naroda, ni jim še zadosti, da je moral umreti blagi škof Šterk mučeniške smrti, ker ni hotel slediti zatiranju slovenskega naroda, zadosti jim ni še za njih dvatisočletno kulturo, da je na tisoče in tisoče slovenskih in hrvaških otrok v Istri brez vsakega šolskega pouka, ker jim laška večina v dež. zboru istrskem noče dati prepotrebnih šol — to vse jim ni še zadosti in dr. Körber jim obljubljuje še več — nam na škodo. In kakor kaže, ne branijo se Lahi ministrov obljub, temveč prihajajo že na dan z „opravičenimi“ laškimi zahtevami.

Židovski »Piccolo«, ki je, kakor pravijo, glasilo kraljeve laške in naše c. kr. avstrijske vlade, kakor tudi „progresove“ laške stranke, zahteva v svoji številki od minol. petka, naj premesti vlada hrvaški gimnazij iz Pazina v Kastav in — verovali ne boste lastnim očem — hrvaški gimnazij v Zadru naj vlada nemudoma zapre ali pa naj ga premesti iz Zadra v — Šibenik. Pazin, s hrvaškimi županom na čelu, Zadar, glavno mesto Dalmacije, kjer je komaj 2% Lahov, taki mesti ne smeta dišati po hrvaških šolah. Kaj bi za Boga zahtevali od naše, Lahom tako milostljive vlade, ako bi bile v Trstu slovenske srednje šole, povdarjamo: v Trstu, kjer tu imajo Lahi večino v zbornici — s pomočjo laških podanikov »regnicolov« in s pomočjo naše preslavne vlade — avstrijske in ... laške? Bog ve, če bi zadoščale za slovenske otroke in za slovenske učitelje pri teh njih »skromnih« zahtevah — višalice?

Kako naj torej dobimo mi ubogi tržaski

Slovenci odgovor na naše uroke gledé slovenskih šol v Trstu od velikega prijatelja Lahov in podpiratelja laških stremljenj dr. Körberja, (kakor ga nazivlje »Piccolo« ministriški zaupnik), ako imajo njegovi ljubljenski celó gledé Pazina in Zadra tako »skromne« želje?!

A na odločilnem mestu je treba povedati vladi, da smo mi tu in sicer v veliki večini. Mi se borimo za svoje pravice, ki so nam zajamčene po zakonu, na katere je prišel tudi — dr. Körber.

Ako se vai jugoslovanski poslanci združeni postavijo vladi po robu — se pač mora udati našim pravičnim zahtevam!

Volivna borba na Moravskem.

Boj povodom bližnjih deželnozbornskih volitev se je pričel že na celi črti. Bili se bodo v prvi vrsti Čehi in Nemci, a poleg tega in morda še bolj Č. hi ter Nemci mej seboj. Na nemški strani se bijejo liberalci, nemški nacionalci ter Schönererjanci, a tudi kršč. socialci ne bodo držali križema svojih rok. Izprva so nemški nacionalci sicer skušali doseči nekako edinost s kršč. socialno stranko vsaj za one kraje, v katerih se jim bo boriti z narodnim nasprotnikom; toda poslednja je to ponudba odbila ter se bo na celi črti borila na lastno pest. Mej Nemci torej, izvzemši morda liberalce in nacionalce, ne pride do nikake edinosti.

A tudi na češki strani ni nikake polne edinosti. Pred nekaj časom smo javili, da so Mladočehi sprejeli od Staročehov ponujani kompromis le pod pogojem, da se poslednji ne združijo s katoliško-narodno stranko moravsko, ki je že toliko močna, da imajo pred njo strah tudi večje češke stranke. Staročehi so dolgo omahovali ter ugibali, kaj bi bilo bolje zanje. Pred nekaj dnevi je neki list celo že vedel poročati, da se Staročehi ne vsedejo na mladočeške li-manice in da sklenejo prijateljstvo s katoliško-narodno stranko. Sedaj se je pa pokazalo, da so bile to le želje nekaterih treznejše mislečih krogov, večina strankinega vodstva se je pa odločila za kompromis z Mladočehi. S tem je pa samo ob sebi

umevno razdrt vsak dogovor s katoliško-narodno stranko, kajti voditelji te poslednje pravijo po vsej pravici, da z onim ne gredó, ki se druži z liberalci, in taki so gotovo Mladočehi.

Da bodo imeli od te svoje taktike največ škode ravno Staročehi sami, je jasno vsakomur, kdor vé, da jim Mladočehi ne bodo prepuščali svojih zanesljivih mandatov ter da so se Staročehi za mnoge svoje mandate morali zahvaliti ravno katoliško-narodnim volivcem. Posledice, in sicer neljube za Staročeha, se kažejo že sedaj. V Ogrskem Hradišču je imel te dni volivski shod dose-danji staročehski deželni poslanec Pavlica. V mnogobrojnem številu prisotni katoliško-narodni volivci so odločno vprašali doseda-njega zastopnika tega okraja, kateri stranki se bo pridružil v prihodnji volivni borbi. Ko pa jim je odgovoril, da ostane i v bo-dóče pri staročehski stranki, je zaklicalo ljud-stvo: »Ne maramo ga!« in takoj sklenilo, da mu postavi protikandidata lastne stranke. Kandidat Pavlica bo po volitvi bržkone resno obžaloval, da je izustil na tem shodu usodno besedo. Z njim vred se bodo pa hudovali nad strankinim sklepom tudi mnogi drugi staročehski poslanci, ki so doslej po milosti katolikov zavzemali sedeže v deželnem zboru. Katoliško-narodna stranka se gotovo ne bo kesala, da ni šla z onimi, ki se raje družijo z liberalci.

Socijalna demokracija v Nemčiji.

Strankarsko vodstvo nemške socialne demokracije je izdalo te dni letno poročilo za minulo finančno leto. Splošni finančni vspeh je precej manj ugoden, kot je bil prejšnje leto, kajti samo pri prvem svojem glasilu »Vorwärts« imajo 20.000 mark manj čistega prebitka, kot leto poprej. Na-ročnikov je imel list 56—58 000, dohodkov 679 380, stroškov 618 778 mark. Manjši pre-bitek se je pokazal baje radi izpada pri in-seratih. Tudi pri drugih podjetjih jim je šlo precej nazaj. Razun prvega so imeli soc. dem. v Nemčiji še 79 časnikov, in sicer 55 dnevnikov, 10 jih izhaja po trikrat, 4 dvakrat, 7 enkrat na teden, 1 dvakrat in 2 enkrat na mesec. — Zanimiv je ka-zenski register. Skupno so našli

v minulem letu 48 let in 8 mesecev zapora ter 3 leta ječe, in 17.659 mark denarne kazni. — K sklepu govori poročilo o bo-dóčih volitvah za pruski deželni zbor. Stran-kino vodstvo ne goji nikakih posebnih nad in pravi naravnost, da ni v nobenem kraju upanja, da bi se izvolili v večini soc. dem. volivni možje.

Rumunski kralj in židje.

Znano je, da rumunska vlada vsled od-ločne zahteve parlamenta zelo ostro postopa proti onotnim židom ter skuša povsodi oslabiti njihov vpliv. Koder pa žid ni absolutni gospodar na vseh mogočih poljih, mu tudi ni obstanke ter zapušča ondotne kraje. To izseljevanje rumunska vlada prav rada pod-pira, dobro vedoč, da bo tem bolj za de-želo, čim manj je v njej Abrahamovičev. Domačim, posebno pa zunanjim židom je seveda to skrajno neljubo in storili so pri vladi vse mogoče korake, da se odvrne pre-teča nevarnost. Kakor znano, je vlada na to odgovorila z novim, še strožjim zakonom. Tega pa židje ne morejo več prenesti. Obr-nili se se po dveh nad-judih do kralja sa-mega in ga prosili pomoči. Prvi je bil pri njem domači veletržec Mendl. Temu je baje kralj Karol rekel, naj sam poskrbi, da se omeji izseljevanje iz njegovega kraja. To ži-dom seve ni bilo dovolj in podal se je h kralju sam londonski nadrabinec dr. Gaster, ki je bil pred 15 leti izgnan iz dežele. Temu je baje kralj dobesečno rekel to-le: »Upam, da b o d e t e, če v dveh ali treh letih ob-iščete našo deželo, ž e n a š l i d r u g a d n e r a z m e r e.« Tako poročajo seve doslej le židovski listi. Dvomimo, da bi si kralj upal tako govoriti, ko vendar ve, da je s tem v direktnem nasprotju z vlado, parlamentom in vsem domačim prebivalstvom. Če so pa le bile izgovorjene te besede, je to dokaz, da išče Rumunija večjega posojila pri Ro-tšildu.

Iz brzojavk.

Sostava drž. proračuna za l. 1903 še ni završena in provzroča baje ve-like težkoče. Razni ministri zahtevajo v razne namene več novih kreditov, ki jih jim pa ne dovoli finančni minister. Eno izmed mi-nisterstev je zahtevalo 18 milijonov več,

LISTEK.

Svečanost papeževe 25-letnice.

Dne 31. t. m., začeni ob 4. uri popo-ludne, vršila se bo v Hajdini pri Ptuji velika slovesnost v proslavo papeževanja Leona XIII. Na dnevnem redu bo slavnostni govor, petje in gledališčna, ganljiva pred-stava. Priprave se že sedaj delajo obširne. Pela se bo tudi pesem na čast Leonu XIII, katero je na znani napev Katschalerjeve himne Leonu XIII. nalašč za to svečanost zložil dr. Anton Medved, profesor v Ma-riboru. Ker bi le ta pesem utegnila dobro služiti tudi pri papeževih slovesnostih na drugih krajih, jo objavimo doslovno:

Leonu XIII.

1.

O narodov Ti vseh pastir,
Ki blagoslov deliš in mir,
Branitelj svetih si resnic
In večnih zvest čuvaj resnic —
Iz srca Te pozdravljamo
Navdušeno proslavljamo.

2.
Naj tuli nad Teboj vihar.
Ki vname pekla ga vihar,
Prestola Tvojega ne bo
Premagal s svojo vso močjó;
Bog sam vojskuje se s Teboj,
Zató prestal boš vsaki boj!

3.

Naj Te napad zadene hud,
Naj tlači Te bolest in trud;
Naj psuje Te neverni svet,
Obdaje hrup sovražnih čet —
Krščansko ljudstvo k Tebi zre
Ter Ti moči posveti vse.

4.

In naj omaga marsikdo,
Ter zapusti Te nezvestó;
Naj volk Ti čredo razkropi,
Ter jagnjet mnogo pogubi —
A nas ne bo razgnal nikdar,
Mi zvesti bomo Ti vsikdar.

5.

Naj Ti verige na rokó
In križ na rame polože;

Naj z vencem trnjevim sovrag
Te rani do krvavih srag ...
O Leon, mi s Teboj smo vsi
Do konca Tvojih zemskih dni!

Iz Gradeža.

(Dalje.)

Nedeljska božja služba je močno raz-lična od naše. V vsem nam bi pač ne do-padla. Dve prednosti pa imajo pred nami: Prvič poje vama cela cerkev ne samo pri li-tanijah, ampak tudi pri sveti maši in ves-perah. Ljudje znajo kar cele psalme na pa-met. Naš brodar Bjažuso (Blaže), poštna krščanska duša, nam jih kar citira, vozeč nas v dolnič, in tudi praktično uporablja svoje znanje. Tako je n. pr. ošabnega libe-ralnega mestnega očeta, ki se je bahal, da bo vekomaj vladal na gradežkem »rotovžu«, zavrnil — Bjažuso sam je mestni oče — s citatom: »Depožuit potenteš de šede et ešal-tavit umileš«. (Mogočne bo s sedeža pahnli in dvignil ponižne.) Torej da ljudstvo samo z mašnikom moli in poje, da se bolj živo

udeležuje cerkvene liturgije, to je hvalno seveda način petja pa tudi vedenje ljudstva sta kajpada — italijanska. Kdaj bomo pri nas pripravili ljudi, da bi pri javni božji službi se upali pošteno usta odpreti, ne vem; vsi moji dosedanji poskusi se niso povoljno obnesli. In da bi se naši verniki bolj uvedli v umevanje litur-gije, to bi bilo na vso moč želeli; s tem bi se še tesneje oklenili cerkve.

Druga prednost je ta — čujte in str-mite — možki sede bolj spredaj, kakor žen-ske. Možje - purgarji gredo zlasti v kor za veliki oltar in jo tam pojejo in režejo na vse grlo, da ti gre glas skozi ušesa.

Sveto popotnico k bolnikom tudi pre-našajo slovesnejše, kakor pri nas. Seveda imajo povsod blizu. Dečki svetijo mašniku ob strani s svetilnicami in bakljami in cerkvenik vedno nese nad duhovnikom senč-nik, »umbrello«, lepo belo, dokaj lepšo, ka-kor tista rdeča šenklaška v Ljubljani.

Na jugovzhodni strani mesta je kopa-lišče. Tam je postavljenih nad 200 celic, v katerih se razpravljajo in napravljajo gostje. Zdrave se pa ne samo s kopanjem v vodi, ampak tudi ležoč na pesku (sipi), katerega

dobi pa le 500.000 K. — Znana brzojavka cesarja Viljema na bavarškega princa, ki razburja vse nemške kroge, je bila objavljena na izrečno željo cesarjevo. Grof Bülow se z njo ne strinja. — Deficit v Nemčiji. V minulem letu je imela nemška finančna uprava 48 milijonov mark primanjkljaja. Izdali so 21 milij. več, dobili pa 27 milijonov manj. — Parlamentarne volitve na Japonskem se vrše ravno sedaj. Voliti je 376 poslancev; v 357 slučajih so že znani vspehi, ki so pokazali, da ostane sedanja večina pod vodstvom markija Ito. — Skofovskih konferenc v Fuldi se udeležuje enajst škofov. — Samo »nerednosti«. O znanih velikih nerednostih v bekeškem komitatu se sedaj oficijelno javlja, da je bilo v raznih knjigah le nekaj črtanega in izbrisane, malverzacij pa niso konstatirali. Vkljub temu so obsojeni že trije uradniki. — Burski generali se v kakih osmih dneh vrnejo v Anglijo. — Revolucija v Venezueli. Vataši so se polastili mesta Cumana, ne da bi jim bilo treba oddati le en strel.

Liberalne laži.

„Slov. Narod“ je prinesel v 184. številu dnevnico „Gosp. župnik v Grižah“, v kateri očita neki liberalen lažnik g. župniku, češ, da ni hotel iti previdet nekega bolnika radi malomarnosti, čeprav se je dalje časa mudil v bližini bolnikove hiše. Bolnik je šel iz sveta brez tolažbe sv. vere. Ker poznamo skrb in gorečnost naših duhovnikov do bolnikov, imeli smo prepričanje, da mora biti to ostudno obrekovanje. In nismo se motili. Na obvestilo dobili smo od g. župnika odgovor, iz katerega smo posneli, da je bila dotična dnevna vest nič drugega, kakor običajna liberalna laž. Najprej potolažimo vnete katoličane okrog „Naroda“, da je ubogi bolnik opetovano in sicer še kratko pred smrtjo prejel sv. zakramente, torej ni šel brez tolažbe svete vere iz tega sveta, kakor se oni lažejo. Na druge laži odgovarjamo:

Ni res, da bi prišla žena bolnika klicat župnika, res je pa, da je prosila pri g. župniku izrečno za g. kapelana.

Laž je, da bi g. župnik ženo na kratko odpravil rekši, „da nima časa priti danes, da pa bode že jutri g. kapelan prišel previdet“; res je pa, da je g. župnik obžaloval, zakaj da ni že preje naznanila, ker bi gosp. župnik lahko sam takoj previdil bolnika. Žena je nato odgovorila: »Saj še tudi jaz nisem nič pripravila. Najle jutri pridejo!« Nato se je določilo, da pridejo zjutraj po šolski maši previdet. Tako je cela stvar.

Iz tega se lahko prevede, kako ostudno znajo »Narodovci« celo zadevo zavijati. Radovedni smo, ako imajo toliko poguma, da popravijo veliko krivico, katero so napravili katol. duhovniku s svojim ostudnim obrekovanjem.

Odgovor učitelju — „naprednjaku.“

Iz Črešnjic v konjiškem okraju 18. avg.

Spočit od sedemtedenskega mira med špičkami pri otrocih, me je na vse pretege obiral tukajšnji g. učitelj Janez Adamič v 156. in 176. številu „Slov. Naroda“ in v 15. št. „Stajerca“. Šestindesetletnemu starčku ni dosti, da me je v zasebnih pismih in očitno pri šolskih sejah zaničeval, kakor kakkega smrkavega otroka, in da me je zaredoma pred sodnijo spravljaj, zdaj mora še iz libe-

ralne ljubezni širokemu svetu povedati moje hudobije.

Da bo tako delal, je prerokoval 6. marca 1901 eden izmed sedem drugih njegovih tovarišev. Piše mi: »Zelo Vas pomilujem, da imate z Adamičem take sitnosti, kakor se je bilo že naprej bati. S čim Vas naj tolažim? Menda Vam pač drugega ne preostaja, kakor potrpeti. Adamič saj menda vendar ve, da mu je stališče kot učitelju kaj zrahljano, tako, da ga že lahka sapica utesne iz solnčnih črešniških višav. Ko so se udje tukašnjega krajnega šolskega sveta na svojo žalost prepričali, da je gosp. Adamič res neznošen sitnež, so 18. februarja letos pisмено dali tako potrdilo: »Na lastne oči smo vsi sami brali besede marenberskega okraj. šolskega sveta, da je učitelj Adamič »unaussehlich.« Tega smo se tudi že sami dobro prepričali.« To dvojno pismo še imam v rokah. Po tem uvodu naj bere »Narod« še dalje, komu se je vsedel na limanice.

V 156. številu g. Adamič na rešeto moje skrbi za volitve in pa pridige. Če se mi res ni bilo treba v občinski volitve nič vtikati, naj g. Adamič pomisli še enkrat, zakaj je pri letošnjem računu toliko se čudil in ponavljaj: Može, kaj pa dela občina Bezovica, da je za cela tri leta do kraja vse dolžna, čez 2000 kron? Praša naj ljudi, zakaj je zdaj Martin Laubič za župana, zakaj je nekdo g. župniku Kosu rekel: »ptujška presica«, zakaj so imeli pri občinskih sejah z g. župnikom Mercem take čarčede. Zakaj? Ker so borbe pri občini že stare. Tudi jaz se jim nisem mogel odtegniti, ker mi je velevala dolžnost, da posežem vmes.

Da so moje pridige »nezapodljivo uđene«, ne more g. Adamič vedeti, ker jih domu v posteljo ne sliši.

V dopisu od 2. avg. št. 176 ponuja mi 100 rumenjakov, če mu dokažem, da stoji v »Narodu« beseda kimovci itd. Osem vrst potem pa sam potrjuje, da se tam bere »kimovska stranka«. Ali je to kaj drugega? Ostali priimki so se pa rodili samo v njegovi glavi. V Gorici sem res sčrčal, da nisem njega prosil dovoljenja, pač pa g. dekana in naprosil sem si namestnika, a priti ni mogel. Toda zanj je to vse eno. Če bi bilo pri nas 5 sv. opravil, bi vendar ne prišli k nobemu. Naznanil sem mu pa, da me ne bo v šolo. Imam njegovo uradno potrdilo. Kar sem v Gradec pisal, ni podpisal nobeden ud, pa bi še jaz ne bil, če bi me on s svojimi sitnostmi ne bil prišilil.

Res je, da smo vsi udje podpisali prošnjo za žito. A kdo nas je k temu pripravljal? On nam pri seji 9. februarja 1902 je tožil, da ne more brez šibre izhajati. Hoteli smo, da bi v šoli bil učitelj gospod čez otroke, ne otroci čez učitelja.

10. julija je v »Narodu« naznanil, da sem šolo izpustil celih šest tednov, v 176. št. pa že obstoji, da samo štiri tedne. Hvala za potrdilo! Pa tudi to ni res. Uradno mi je 21. julija potrdil, da nisem bil v šoli samo od 6. do 27. maja, to je tri tedne. In ker se je to zgodilo zavoljo njegove neznozne sitnobe, je moral tako notranjo zadevo med svet raztrobiti. Službo si bode pa vzel sam. Bog ve, če ne v kratkem... Dalje piše o meni, da sem svoje župljane dolžil neke reči v »Slov. Gosp.« Tam pa stoji 11. nov. 1897 samo: »Ne znani tatje...« Povejte zdaj g. učitelju, katere župljane sem s temi besedami obdolžil?

Obljubujete mi, da mi boste še vedno dali. Le, če se spodobi, da čez 50 let star župljan brez potrebe toliko piše čez svojega župnika. Vem Vam pa boljše delo dati. Solski vodja mora katekizem znati. Vzemite ga v roke in berite od druge cerkvene zapovedi, kaj je zapovedano in kaj prepovedano. Pri sv. zakramentih najdete, da bi ne bili smeli svojega Stefeka sami

krstiti, ker ni bilo sile. Nekaj časa se učite črk, da ne boste eden dan enkrat »Adamič«, drugokrat »Adamitsch«. Odzdravljati se tudi učite na stare dni, če Vas kdo pozdravi. Otroke peti bi ljudje pri šolski maši radi slišali vsaj enkrat. Takole delo Vas bo priporočalo veliko bolj otrokom, ljudstvu, tovarišem, višjim in Bogu, kakor če star človek po časnikih piše, kakor Vi delate po liberalnih listih. Fr. Ogrizek, župnik.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. avgusta.

Novi tržaški škof. Tudi „Trieste“ piše, da novi škof prispe v Trst dne 28. t. m. ob 5. uri popoldne. Dva kanonika tržaška mu pojdeta nasproti do Ljubljane, gospod namestnik pa ga bo pričakoval v Nabrežini. Na kolodvoru tržaškem bodo pričakovali vsi kanoniki kapitlja, druga duhovščina, javni funkcionarji in meščani.

Štajerski Slovenci in „Narod“. Današnja »Süddeutsche Presse« priobčuje oster članek proti »Slovenskemu Narodu« radi inseriranja »Stajerca«. »Süddeutsche Presse« pravi »Narodu«, da noče popustiti od politike neumnega Augusta in da to, kar taji »Narod« o »Stajercu«, na Stajerskem ve že vsaka ženska, da namreč »Stajerc« pod svojim plaščem skriva nemškutarstvo in koristi nemških trgovcev. Glasilo štajerskih Slovencev pravi nadalje, da bo zgodovina o slovenskem narodu govorila, da je pri ugonabljanju Slovencev ob mejah najbolj pomagal izvestni ljubljanski list, kateremu so njega ustanovitelji naročili zastopati interese vseh Slovencev. Postopanje »Slov. Naroda« je naroden zločin, narodno veleizdajstvo je, da »Narod« celo na uvodnem mestu »Stajerca« hvali in priporoča. Za to ima »Narod« že hvalo pri »Stajercu«, ki »Slov. Narod« hvali in se poteguje za njegovo razširjanje. Take stvari ne morejo pri nobenem res narodno mislečem Slovincu ob meji in ako je konservativni stranki še tako nasproten, ohraniti mirne krvi. Mi vemo zagotovo — pravi »Süddeutsche Presse« — da ni razven par od »Stajerca« zaslepljenih nobenega Slovence na Stajerskem, ki bi to skupno kupčijo »Slov. Naroda« s »Stajercem« odobravali. Iz Celja naslovljeni članek »Slov. Naroda«: »Stajerec« ni drugega, kakor mistifikacija. To hvalisanje je izšlo iz kotla »coprnške kuhinje« »Slov. Naroda«. Primerjajmo liste »Stajerca«, »Deutsche Wacht«, »Pettauer Zeitung«, »Marburger Zeitung«, »Grazer Tagblatt« s »Slovenskim Narodom«, pa vidimo, da imajo vsi ti listi eno in isto smer proti obmejnim Slovincem. Na tako stališče je padlo nekdanje slovensko glasilo. Samo semtertje pusti skozi nekaj narodnega lesketanja, ker vendar izhaja med Slovenci, a to se zgodi zopet proračunjeno, kakor tudi »Stajerec« dela, da bi ljudi zapeljeval. »Slovenskemu Narodu« še povemo, da se napram njemu kaže mej južnoštajersko inteligenco odpor, ki bo privedel do popolne ločitve z njim. List pravi, da je s vobodomiselna akademikna mladina preteklo nedeljo v Slov. Bistrici odločno nastopila proti tem listom. Čas za samostojno

delo na Južnem Štajerskem je prišel. »Süddeutsche Presse« na to pravi, da bodo štajerski Slovenci morali gledati na to, da se ločijo od političnih manevrov na Kranjskem, kar se zgodi s preosnovanjem celjske »Doprovine« v dnevnik. Slovenci bodo zopet partikularistiški razdeljeni. List pravi, da je to krivda »Slov. Naroda«. Tako »Süddeutsche Presse«. — Mi ne moremo uvideti, zakaj bi se bilo treba pravim Slovincem radi »Slovenskega Naroda« ločevati. Ako imajo bratje izdajico mej seboj, vržejo naj ga iz svojih vrat. Da bi se radi »Slov. Naroda« ločili, pač ni v smislu prave slovenske politike, tem manj, ker »Narod« itak ne stoji več na slovenskem stališču, ampak na stališču liberalne slovensko-nemškutarske zveze.

Učiteljske promembe na Štajerskem. Definitivna je postala na dosedanji ljudski šoli v Slivnici gđc. Emilija Muska, dosedaj pri Sv. Lovrencu na Drav. polju, za Škale pri Šoštanju ondodna pom. učiteljica gđca Antonija Likar, za Marenberg pa gđca Marija Grasic, doselej v Sv. Iliju pri Turjaku. Kot učiteljica za ročna dela so bile nastavljene: za Majšperk in Naraple gđca Matilda Juric v Majšperku; za Sv. Barbaro v Halozah gospa Roza Kos, za Studenice pri Slov. Bistrici gospa Amalija Vobič, za Dol pri Laškem g. G. Gnus. — V stalni pokoj stopi g. nadučitelj Jakob Škoflek v Sv. Duhu pri Lučah.

Naša nepolitična društva opozarjamo, da prav gotovo do 25. t. mes. naznanijo svoje zastopnike na shodu dne 7. in 8. septembra. Naj bi ne bilo nobenega našega društva, ki bi se povabilu ne odzvalo. Treba je storiti veliko delo, zato je pa treba skupnih moči!

Osebnostna vest. Poljedelski minister je imenoval bivšega gozdarskega asistenta g. V. Pohla v Idriji gozdarskim oskrbnikom.

Praški »Hlahol« v Trstu. Predvčeraj zjutraj je prispelo v Trst kakih 40 pevcev in drugih članov slavnostnega pevskega zbora »Hlahol« iz Prage. Žnjimi je tudi naš rojak, akad. slikar Germ. Radi znanih tržaških razmer in tudi z ozirom na dobo (poletje in delavniki) ni bilo mogoče prirediti nameravanega koncerta v korist podpornega društva slovenskih visokošolcev v Pragi. Pač pa so se gostje in več tržaških Slovanov zbrali v zgornji dvorani »Hötela Volpicha« na prijateljski pogovor. V imenu Tržačanov je nazdravil izletnikom g. prof. Mandić, naglašuj, važnost slovenske pesmi za razvitek slovanskih narodov. V imenu izletnikov je odzdravil gospod Germ, izražuj, željo, da se v prihodnje snidemo v »Narodnem domu«. — Včeraj popoldne so si gostje ogledali mesto, opoludne pa so odpovali v Benetke.

Iz Zatišne se poroča: Zelo slovesno so obhajali naši čd. oo. cistercijani godredovnega patrona sv. Bernarda včeraj 20. t. m. Slavnostni govor v cerkvi je imel g. dr. in dež. poslanec dr. Ig. Žitnik.

Iz Rojana pri Trstu se nam poroča: Tu je služboval g. kapelan Skabar, katerega je kapiteljski vikarij don Petronio prestavil iz Rojana. Slovenci so ga imeli radi, ker je imel srce zanje. Priredili so mu lepo odhodnico. V imenu vseh Rojancev mu je nazdravil njihov poslanec Dolence. Takoj drugi dan je prinesel ogrski žid impertinentno poročilo, v katerem blati rojanske Slovence in g. kaplana. Kar je najlepše, je pa to, da se po Rojanu govori, da je spisal to poročilo — don Jurizza. Ta bi se naj rajši brigal za svojega brata Benedetta, da ne bo prišel tolikokrat v konflikt s postavo!

V Škofji Loki priredi škofje-loška mladina veliko veselico v prid Kettejevega spomenika v nedeljo, dne 24. avgusta t. l. v prostorih Narodne čitalnice v Škofji Loki. Vsopred: Prolog. Veseloigra: »Ne kliči vrag!« Čtivo »Dragotin Kette«. Dramatična slika: »Zahod solnce«. Živa slika. Velika tragedija: »Karakala«. Ples. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina 1 K. Prostovoljni darovi se hvaležno sprejemajo.

Laški podaniki. Tržaški »Il Sole« piše: »Kakor hitro je izpraženo kako mesto na našem magistratu ali v kakem drugem uradu, ki je odvisen od magistrata, imajo za taka mesta prednost laški podaniki, katerim preskrbi magistrat tudi avstrijsko državljanstvo, katero jim prav rada daje mehka

je na obrežju v obilici. Tu ti stoji vse polno belih šotorov, v katerih bivajo nekateri po celi dan, da uživajo sveži morsk zrak, drugi pa na razgretem pesku grejejo svoje ude, predno grede v vodo. Morje je na dolgo in široko zelo plitvo, tako da ni nobene nevarnosti. Najlepše je, kadar morje velike valove žene. Dobro pa ni, če prav ga mnogo povzijemo. Seveda če človek ravno hoče, že kaj iztakne, kakor se je bilo primerilo, kaj prvi pot mojemu prijatelju Janezu. To vam je bila burka. Izdal je parolo: Idimo do skrajnosti, to je do tam, kjer voda že do ust sega in vanje sili. Najaz playajšč pa, ker ni plaval v pravi smeri, ni mogel nikakor tal najti, tako da mu je že gorko prihajalo in se je bilo treba že na vso moč napenjati, da je dobil zopet zemljo pod noge. Dobil je koj prvič pouk, da korajža ne sme presegati moči.

Življenje tako prosto in naravno je gotovo prijetno; ko bi zdravniška komisija na dostojnost še malo bolj pazila, bi pa ne bilo ravno odveč! Bi ne bilo napačno, nekoliko podregati.

Gostje delajo odtod izlete zlasti na Barbano in Oglej. Tudi mi — kranjska kolonija — smo jo udarili že na oba kraja. Barbana je sloveča božja pot na malem otoku kake 4 kilometre severo-vzhodno od Gradeža. Na otoku ni drugega kakor cerkev in samostan. Tudi ni dosti več prostora, da bi kaj drugega stalo. V samostanu so bili nekdanj benediktinci; sedaj opravljata božjo službo dva frančiškanska patra. — Na Veliki Šmaran je bil tam veliki shod, kamor so prispeli tudi mnogi goriški Slovenci, ki so imeli pod milim nebom svojo pridigo.

Ljudstvo je splošno še dokaj verno. Seveda je bodo tujci, ki večinoma ne dajejo najboljšega zgleda, pokvarili. Gotovo je, da kolikor bolj bo Gradež materialno rasel, toliko bolj bo upadal moralno.

Poleg župne cerkve sta še dve mali cerkvici v mestu, tudi znameniti po svoji zidavi. Ulice so nekatere čudovito ozke in stisnjene, par trgov je pa dosti prostornih in čednih; nekaj stavb iz novejšega časa je povsem modernih.

Sicer je pa ljudstvo večinoma vse na

česti; otrok toliko, da bi jih pri vsakem koraku kmalu par na tla podrli. Ne bo še konec Gradežanov.

Najhujše za nas, ki smo vajeni dobre pitne vode, je tukaj to, da ni sveže vode dobiti. Dasi nas voda od vseh strani obdaja, smo vendar žejni, ako nočemo ugašati žeje z — alkoholom. Najhujši antialkoholist ti bo v takih razmerah za nekaj časa svoje principe na kol obesil. Zares mea culpa, vsi moji tozadevni principi so šli — po morju.

Vode sicer ne manjka, toda gorka je. Prej so imeli kapnice, pred nekaj leti pa so izkopali sredi mesta vodnjak, globok celih 217 metrov. Ko so prikopali do 200 metrov globine, so obupali nad vspehom; župan pa jih je le še vspodbujal k delu. In res, ko so prikopali še 17 metrov globlje, brizgnila je voda z veliko silo visoko ven na dan. Ljudstvo je privrelo skupaj, zvonovi so zadoneli in duhovniki so zapeli zahvalno pesem v cerkvi. Sedaj je vode dovolj; Gradežanom je morda tudi dobra; samo nam, ki smo vajeni boljše, ne more popolnoma ugajati. (Dalje sledi.)

avstrijska vlada. Kolikokrat pravijo na magistratu: »ni prostora, ni mesta, niste Tržičani«, a laškim podanikom dajajo vse. Res, lepo bo v »Venezia Giulia«, ko pogleda naša slavna vlada na vsepe, katere je dosegla z združenim laškim stremljenjem!

»Governo iz trga Goldoni« pozivlje v svoji številki od minolega torka vse laške državne poslance na boj z obstrukcijo proti vladi, ako ne ustreže vsem laškim zahtevam. Kakoršni so bili vedno, taki so tudi sedaj: v Trstu imajo korajžo, na Dunaju pa klečeplazijo. Njih pač najbolj karakterizira pripovedka o furlanskih junakih, ki so imeli pred vojsko sledeči pogovor: »Se no venin, tenin dur, se venin, skampin.« (Če ne pride — sovražnik namreč — držimo se trdno, če pa pride, pa zbežimo!) Taki so tudi naši državni poslanci laški!

Izpremembe v štajerski kapucinški provinciji. Škofja Loka: P. Donat Zupančič je gvardijan, P. Hilarij Perpar vikarij, P. Celestin je premeščen v Irdning; semkaj pride P. Hugolin Rak iz Gorice. — Krško: P. Hieronim Streminger pojde v Celje; semkaj pride P. Alfons M. Vakselj iz Knittelfelda. — Celje: P. Herman Langeršek je gvardijan, P. Metod Mišič vikarij, P. Egidij Golob je premeščen v Wolfsberg. — Sv. Križ: P. Karol Kemperle pojde za gvardijana v Knittelfeld; semkaj pride za gvardijana P. Evgen Merše iz Wolfsberga. — Schwanberg: P. Janez Ažbe pojde za gvardijana v Lipnico, dosedanji vikar P. Albert Mösselberger postane gvardijan; semkaj prideta P. Ambrož Majcen iz Gorice in P. Angelik Esenko iz Celovca. — Celovec: P. Konstantin Škodnik pojde v Gorico, semkaj pride za gvardijana P. Lambert Lauzuner iz Wolfsberga. — Iz Lipnice pojde P. Henrik Putih v Hartberg, od tod P. Mavricij Kukovič v Wolfsberg. — P. Ciril Goričan je premeščen iz Irdninga v Gorico.

Ponesrečen slikar. Slikar Jožef Baudex v Celju je delal te dni na šoli šolskih sester v Celju. Na odru ga je prišla božjast in ga vrgla iz višine prvega nadstropja na cesto. Dobil je težke notranje poškodbe.

Umrli je v Celju trgovec in posestnik g. Ferdinand Pellé v 52. letu svoje dobe. Bil je naš narodni nasprotnik.

Električni tramvaj Trst Opčine. »Il Sole« poroča, da so padli vrednostni papirji električnega tramvaja Trst Opčine od 300 na 30 K.

Ponesrečen rojak. V Ameriki se je ponesrečil pri delu v hosti rojak Frank Pakovec v takozvanem Knife River v Minnesoti. Pokojnik je bil 40 let star, doma v starem kraju z vasi Zagorica št. 10 pri Novem mestu na Dolenjskem, kjer zapušča ženo in petero otrok.

»**Temu treba se privaditi.**« Prigodom cesarjevega imendana vihrali sti v Trstu v ulici »Molin piccolo« trobojnici »Delavskega podpornega društva« in pevskega društva »Kolo«. To je bodlo v oči naše neodrešence: V čisto laškem Trstu čisto slovenske trobojnice!

Nova posojilnična stavba. Posojilnica v Gorenjem gradu razpisuje do 10. septembra za svoje novo poslopje zidarsko in tesarsko delo brez gradiva, mizarsko delo, kamnoseško, kleparako, lončarsko in slikarsko delo. Več jutri v inseratu.

Veliko romanje s Štajerskega k Mariji Pomagaj na Brezje se je kar najslajnejše obneslo. V ponedeljek zjutraj, t. j. 18. t. m. je pripeljal poseben vlak na Otoče nad 1100 udeležnikov, med katerimi so bili tudi vrli Štajerski možje v prav velikem številu zastopani. Duhovnikov je prišlo z romarji kakih sedemnajst. Vsprejem na Brezjah je bil kar najslavesnejši. Svečanost so povzdignili in romarje vnmali znani cerkveni govorniki: Dr. Medved, profesor Vreže in duh. svetnik Jurkovič. Popoldne je prav mnogo romarjev pohitelo na divni naš Bled, ki so se zvečer oduševljeni vrnili na Brezje k cerkvenemu govoru in slavnostnemu obhodu. Veličastna procesija se je pomikala vsa v razsvitljavi, popevajoč litanije M. B. okoli cerkve in samostana. To je bilo nekaj krasnega v jasnem večeru! Drugi dan predpoldne je bilo težko, a pristržno slovo. Med romarji se je očividno opazila velika zadovoljnost. Bratje iz zelenega Štajerja so se čutili domače med nami in čula se je izražati zlasti v narodnem oziru uvaževanja

vredna misel, naj bi naše Brezje postalo — slovenski Velehrad... Ta misel naj živi!

Slovenski planinci in Hrvatje. Danes dopoldne je »Slovensko planinsko društvo« otvorilo svojo planinsko kočo na Lisci pri Sevnici. Poroča se nam, da se je slavnosti udeležilo tudi mnogo bratov Hrvatov, članov hrvaškega planinskega društva.

»**Vesten» oče.** Predvčeranjim popoldni je šla družba petih pijancev preko sprehajališča Acquedotto v Trstu. Jeden izmed ponočnjakov nosil je na hrbtu 15 letnega, popolnoma pijanega dečka, ki je bolestno stokal. Ko so to videli nekateri gošpodje, ki so se nabajali v bližnji kavarni, so zahtevali, naj ubogega dečka, katerega je družba tako opijanila, ponesejo na zdravniško postajo. Dečkov oče pa se je najodločnejše uprl tej zahtevi in je rekel, da nima njemu nikdo zapovedovati. Udal se je še-le potem, ko je prišel redar in mu zažugal, da ga sicer aretira. Na zdravniški postaji je zdravnik ubogemu dečku pomagal zopet k zavesti, na kar so ga v kočiji odpeljali domov. Dečkov oče je laški podanik Angelj Costantini.

Službo sodnega sluga razpisuje predsedstvo deželnega sodišča za sodišče v Kranjski gori, eventuelno za kako drugo sodišče. Prosnje do 22. sept. na predsedstvo dež. sodišča.

Spomenik na Kitajskem palim mornarjem so slovesno odkrili v Pulju v cerkvi »Madona del mare«.

Mažarske zastave v Zagrebu. Ob cesarjevem rojstnem dnevu je v Zagrebu raznih vladnih stavb vibralo 13 mažarskih zastav, katere so stražili policaji. Do kedaj bode vlada še žalila čustva Hrvatov?

Most čez Sočo pri Barki bo menda vendarle narejen. Od 7. junija letos dalje delajo po dnevu in po noči. Dela pa je tudi poznati. Delavcev je 160; delo vodi nekoliko inženjerjev. Sedaj delajo 2 in pol metra pod vodo, kjer utrjejo stebre, ki bodo držali most.

Ljubljanske novice.

Češki pevci v Ljubljani. Kakor smo že javili, pride jutri popoldne ob pol treh iz Postojne 39 Cehov, med njimi 20 najboljših pevcev svetovnoslavnega pevskega zbora »Hlahol« iz Prage. Želeli je in umestno je, da se bratje Cehi na kolodvoru dostojno sprejmejo in pozdravijo od strani občinstva ljubljanskega in osobito še od zastopnikov slovenskih društev. Sicer je vse potovanje bratov Cehov res neoficiijelno in popolnoma zasebno, vendar nas veže naša dolžnost, da jim skazemo svojo pozornost. Posebna vabila na društva se ne bodo izdala. — Zvečer ob 8 uri bo intimen prijateljski sestanek Cehov in Slovencev na vrtu »Narodnega doma«, ob slabem vremenu pa v Sokolovi dvorani, ki se za ta slučaj odpre. Program koncertne zabave obsega po večini nam do sedaj še popolnoma neznane skladbe. Pevci so tako ljubeznivi, da pojo na korist »Podp. društvu za slovenske visokošolce v Pragi«. Vstopnina 30 kn.

15 letnica zadruga brivcev. Zadruga brivcev in frizerjev v Ljubljani praznuje v torek dne 2. septembra 15 letnico svojega obstanka. V ta namen priredi isti dan popoldne ob 3. uri v veliki dvorani mestnega doma slavnostno zborovanje, zvečer ob 8. uri pa javno izvajanje in predavanje v stroki frizerskega in lasničarskega obrta. Posebno zanimivo bode izvajanje modernih, historičnih in plesnih frizur za dame, katere bodo izvajali na živih modelih člani kluba frizerjev in lasničarjev na Dunaju. Klub, kateri se je vabilu ljubljanske zadruge radovoljno odzval, pošlje pet svojih najboljših članov, kateri so si pri tekmovanju na Dunaju med seboj, zlasti pa v največjih mestih kot n. pr. v Parizu, Londonu in Petrogradu priborili prva darila in imenovanja. Zadruga bode s tem vstregla tudi širšemu občinstvu, zlasti damam bode prilika dana videti najnovejše frizure spojene z secesijskiškimi okraski. t. d. Ta priredba bode za Ljubljano nekaj izvanrednega, kar je mogoče prirediti in videti le v največjih mestih.

Hrvaška pantomima v cirkusu. Cirkus Enders, za katerega je lesena zgradba že pripravljena v Lattermannovem drevoredu, bode predstavljal tudi veliko pantomimo »Hrvata narodna svatba« ali »Otmica neveste«, v kateri pride na vrsto tudi ples »kolo«.

Hud pudel. Včeraj je v Hilšerjevih ulicah obklal pudel, last neke neznane fine dame, gosp. Zalokarja na levi nogi. Prav bi bilo, da bi se tudi popadljivi gospodski pudelni kontumiscirali.

Precej dolg sprehod je napravil včeraj 8letni deček Modič. Zgubil se je pod Tivoli. Hodil je daleč na okoli in naposled so ga našli v Rudniku, odkoder so ga zopet oddali staršem.

Slovo zamorcev. Togo in Mandingo četa se je včeraj poslovila od Ljubljane. Na kolodvor jih je prišlo gledat mnogo ljudi.

Jetniki z Žabjaka se danes iz zadublih žabjaskih ječ selijo v svoje krasne prostore v novi iustični palači. Koliko poštenih ljubljanskih delavcev nima tako prostornega in zračnega stanovanja, kakor ga imajo jetniki v novi iustični palači. Konji Bolčevega Pezeta imajo izredno čast, da prevažajo jetnike z mestnimi vozovi.

Neprijatelj vojaških vaj. Skozi Ljubljano so peljali dva ujeta vojaška dezerterja 17. pešpolka Mavroviča in Lam-peta, ki sta pobegnila od vojaških vaj.

Izseljevanje v Ameriko. V zadnjih dveh dneh je z južnega kolodvora odpotovalo v Ameriko 226 oseb.

Kavarnarju Lekanu se, kakor se nam poroča, zdravje boljša.

Tri pobotnice našel je danes nekdo. Kdor bi jih bil zgubil, se lahko oglasi v upravnistvu našega lista.

Z odra je padel včeraj popoldne pri zgradbi škofovih zavodov v Št. Vidu zidar Jožef Zamlen, doma pri Kamniku. Podrl se je del odra, na katerem je bil Zamlen; padel je šest metrov globoko in se na glavi in v križu zelo poškodoval. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

Z nožem v nogo sunil se je mesarski hlapec Janez Sinkovc, v službi pri M. P. na sv. Petra cesti, in sicer ko je meso razrezaval.

Književnost in umetnost.

»Kričanski detoljub«.

List za krščansko vzgojo in rešitev mladine. Izhaja štirikrat na leto. Urejuje Mihael Bulovec. — Ravno kar je izšla 2. številka XI. letnika. List je v roko urejevan in prinaša prav zanimivo stvarino. Ta listič ima lepo nalogo, starše in vzgojitelje v prevažnih dolžnostih krščanske vzgoje poučevati, vneti, pred napakami slabe vzgoje svariti itd.; za katoliške šole se petegovati; prav posebno pa pri vseh katoličanih obujati milosrčnost do uboge, zanemarjene zapuščene mladine, ki je v nevarnosti časne in večne pogube. Priloge so primerne za darila mesto podobice. Na leto stane samo 80 v. Najbolj je vstroženo, če se plača po 2 K za list in »Katoliško društvo detoljubov« skupaj; samo društveni doneski znašajo na leto 96 v., ali za revne 48, ali celo 24 v. Kjer je v ednem kraju 10 udov, imajo pravico do ednega lista. Posebno je primerno, če je v edni hiši ali družini več udov, da dobivajo skupno svoj list. Otrokom je zelo primerna priloga: Sveti Oče Leon XIII. Njegovo življenje in delovanje. Sprejaj je podoba, potem pa sledi življenjepis, v katerega so vpletene otrokom primerna lahka premišljevanja.

Izpred sodišča.

Štepe pobijala sta po noči 26. junija t. l. v Dvorjah 27 let stari tesar Fr. Prosen in 19 let stari posestnika sin Miha Žlebir, oba iz Dverij, in sicer sta iz gole hudo mušnosti razbijala s kolci po oknih tako, da so šipe padale v nekaterih slučajih na v obližju stoječe postelje. Ker je pri tem deset gospodarjev škodo trpelo, obsodilo ju je sodišče vsacega na šest mesecev težke, z enim postom vsakih štirinajst dni poostrene ječe.

Na korajžo klicala sta brata Jože in Andrej Kokalj 38 let starega posestnika Franceta Bojta iz Letenc in še četvorico tovarištev, ko so se ti ravno vračali iz Kleindienstove krčme iz Gorič, kjer se je vršil malo prej neki prepir ter je Jože Kokalj nekega sitnega pijančka na zrak postavil. Pri neki opekarni blizu Letenc za neko skladovnico skrit pečakal je pa France Bojt s tovariši vred korajžna brata, kateri je eden izmed nju še zmirom Bojta na korajžo klicala, na kar je Bojt oborožen z ročico na cesto skočil in z njo na tla pobil Jožefa Kokalja. V tem hipu pa 28 let stari posestnika sin in brat poškodovanec Andrej Kokalj v hrbet z nožem sune napadovalec in ga težko rani. Sodišče je obsodilo Franceta Bojta na en mesec ječe, poostrene z enim postom vsakih 14 dni, nasproti pa je Andreja Kokalja od obtožbe oprostil.

Nepoboljšljiv tat je 27 let stari pleskarski pomočnik Jožef Černe, brez stalnega bivališča, kateri je bil radi raznih tatvin in goljufije že opetovano kaznovan. Tako si je prilastil meseca oktobra lanskega leta v Trbižu 1 kovček in 1 plašč, katerega je pa med potjo v Ljubljano v železniškem vozu nekemu sopotniku prodal. Na Šenskem kolodvoru pa se je zbal na njega čakačega orožnika, kateri je že bil obveščen o izvršeni tatvini, in jo je popihal na Laško. A tudi tam so ga laški karabinieri prijeli in odvedli v zapor. Pri tamšnjem sodišču je

pa povedal napačno ime ter rekel, da je turški podanik iz Makedonije, na kar ga je laško sodišče izročilo turškimi oblastvom. A sedaj se je pa tudi Črne že vsega naveličal, ter izpovedal svoje pravo ime in da je Avstrijec. Obtoženec deloma tatvino priznava in sodišče ga je obsodilo na 13 mesecev težke ječe, poostrene z enim postom vsak mesec.

Skrajna surovost. Janez Ješe, mizarski pomočnik, Lorenc Kumer, posestnika sin iz Praš in France Novak, posestnika sin z Jame so nevarni pretepači. Že aprila meseca tega leta po noči so brez povoda v Mavčičah razdejali neki plot in poškodovali sadno drevje. Ješe in Novak sta pa ravno v istem mesecu z vilami pretepala Franceta Bajžarja v Mavčičah. V nedeljo 11. maja t. l. šla sta Novak in Ješe klicat nekega dekleta in ker se jima ni precej oglasila, dobila jo je po hrbtu s palico in nato sta ji še okno snela. V krčmi pri »Odergi« zbranih je bilo isti večer več fantov, med njimi tudi trije obtoženci; posebno oblastno sta se vedla Ješe in Kumer, gledala izzivalno po drugih, ne da bi kaj pijače naročila, potem pa se iz krčme odstranila. Po odhodu mavčičkih fantov krenejo tudi obtoženci za njimi, Ješe in Kumer skočita na domov idočega fanta Matveža Zavrla, katerima se tudi Novak pridruži, ter ga prično s kolmi tako pretepa-vati, da je le-ta zadobil na svojem životu petnajst poškodb, od katerih je bila ena smrtonovarna.

Sodišče je obsodilo in sicer: Ješe Janez dobi dve leti težke ječe, Kumer Lorenc 18 mesecev, Novak Franc na 20 mesecev težke ječe, pri vseh treh poostrena z enim postom na mesec.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Pretep pri prodaji kumar. Na slavnostnem trgu za kumare v Znojmu so kmetje sklenili, da bodo prodajali kumare po enotnih cenah. Kupovalci niso bili s tem zadovoljni. Prišlo je do pretepa. Kmetje so kupce bombardirali s kumarami in debulo ter jih zapodili v beg. — Mascagni odstavljen. Upravni svet konservatorija »Rossini« v Pesaro je Mascagnia odstavil od mesta ravnatelja. — Na mednarodnem marijanskem kongresu v Freiburgu je 400 delegatov. Iz Avstrije je 40 udeležnikov. — Najnovejše nogavice. V Londonu so prišli nositi nogavice, na katerih so razne slikarije. — Aretiran advokat Dvornega in sodnega advokata dr. Antona Löblna na Dunaju, bivšega deželnega poslanca nižjeavstrijskega, so včeraj predpoldne aretirali, ker je na sumu sleparije, ponesrečenja in izsiljevanja: Deželnozborski mandat je moral na zahtevo stranke že tedaj odložiti, ko je prišel v disciplinarno preiskavo. — Zmrzlina v Ameriki. Iz Rio de Janeiro se poroča: V večini okrožij, kjer se prideluje kava, je zavladala zmrzlina. — Umrli je v Mariboru železniški strojevodja Posolovsky. — Odstop. Profesor violine na dunajskem konservatoriju Josip Hellmersberger je odstopil. — V Meranu je umrl zdravnik ondotnega zdravilišča dr. Fr. pl. Tappeiner. — Prva bolgarska tovarna papirja se je osnovala v Bje-lovem ter bo zun. tovarnam delala konkurenco. — Živega otroka pokopala je neka ženska v Kanauku pri Selcanu. Zagrebka je novorojenca v gozdu. Ko je došla v vas, prijel se jo ljudje, katerim je izpovedala svoje dejanje. Ljudje so hoteli na označeni prostor in dobili krepkega dečka še živega. — Orožnik ga je ustrelil. V Stryu na Gališkem se je pripeljal nek orožniški postajevođa pred krčmo gostilničarja Schnepfa. Zahteval je od gostilničarja vrček pive. V šali je na to dejal orožnik gostilničarju, da ga ustrelji, in pomeril je nanj s puško. Puška se je sprožila in v usta zadet se je zvrnil gostilničar mrtev na zemljo. Orožnik je zbežal s klicem, da se bo samega sebe ustrelil. Baje je bil slaboumen. — Nevarna stava. V bližini Pittsburga se je moral te dni ustaviti osebni vlak. Na progi pred vlakom je sedel nek deček in se ni hotel odstraniti, naj je tudi stroj na vsi moč piskal. Ko se je vlak ustavil, vstal je deček in izjavil, da je stavil, da bode vlak ustavil. — Petletni dirigent Godba honvedov v toplicah St. Lukas vzbuja splošno pozornost. Pri koncertih dirigira godbo 5letnih sinček nekega uradnika. — Prestol angleškega kralja je veljal, ko je bil nov, 152 šilingov. — Smrt na voznja k poroki. V Tarca na Ogrskem se je peljal k poroki učitelj Jožef Lohmeier s svojo nevesto in gosti. Na poti so se splašili konji. Voz se je prebrnil tako nesrečno, da ste bili nevesta in neka njena sorodnica na mestu ubiti, učitelj je pa nevarno ranjen. — Odženske odpeljane. 38 letna žena inženirja J. Wagnerja se je zagledala v 18letnega železniškega paznika Karola Jando v Budimpešti. Pregovorila ga je, da je z njo pobegnil. Prijazna soproga je možu v ta namen ukradla dragocenosti za 50.000 K in mu za »spomin« pustila svoja dva otroka. — 300

letstara dunajska firma Stuewer je prenehala. — Nedeljski pošte policajev. Praški policaji zahtevajo, da bi imeli vsako drugo nedeljo polovica policajev prosto. — Za otroke delavcev v Vratislavi je nek ravnatelj zapustil 3.000.000 mark za ustanovitev vzgojevališča delavskih otrok.

Žepni pisalni stroj. Kakor poročajo neki angleški tehnični list, izumil je nekdo v Ameriki tako majhen pisalni stroj, da se ga lahko v žepu nosi okoli. Iznajditelj tega stroja je Evgen Mac Clean Long, sin iz zgodovine znanega generala Longa. Ustanovila se je že delniška družba s skoraj pol milijona kron ustanovnega kapitala za izdelovanje teh strojev. Aparat sestoji iz neke škatle iz kavčuka in iz stroja iz aluminija. Zatrjuje se, da se more že v dveh urah naučiti raba stroja ter da se s sedemdesetvno vajo zadobi popolno izurjenost.

Boj s sneženimi kepami v — avgust! Ko je pred nekaj dnevi iz Upsale na Švedskem došel vlak do postaje Bärby, zagledali so potniki s čudom na postaji cele kupe snega. V par minutah so bili vsi železniški vozovi prazni in potniki so se začeli prav pridno obmetavati s sneženimi kepami. Vlak je moral dalje postati, nego navadno, in je šel naprej še le potem, ko so se potniki do sitega naskopali.

Svéte mladim soprogom daje neki nemški list. Glase se: Ako hoče tvoja žena omedleti, odstrani hitro okoli nje vse stole. Videl boš, da ne bo omedlela. — Ako toži žena, da jo boli glava, daj ji hitro na glavo nov klobuk. — Ako leži žena v naslonjaču in toži, da je trudna, pogled skozi okno in reci ji, da gre mimo njena prijateljica v novi obleki. Takoj bo na nogah. — Ako žena vrat boli in ne more govoriti, pojdi v gostilno in ostani v gostilni do polnoči. Ko prideš domov, spoznal boš, da žena zopet lahko govori.

Silna povodenj v Ameriki. Srednji in južni del države Texas je bil zadnji dan m. mes. ves pod vodo. Take povodnji ne pomni nihče ondodnih naseljencev. San Marcos reka je stopila pri mestu San Marcos s struge in je napravila ogromno škodo. Ravno tako naglo narašča tudi Brazos reka. V Plum Creek je utonilo več ljudi. Ta hudournik je po nekodih nad eno miljo širok. Pri San Marcos je bila voda tri devije višje, kakor pa ob zadnji veliki povodnji pred šestimi leti. Iz Camerona se poroča, da je na tisoče akrov najlepšega bombaževga in žitnega polja pod vodo in da je škoda tam okrog ogromna. Ponekod je voda odnesla dele železn. proge in ves promet je ustavljen. V Tesarkana, ob meji Arkansasa, se je utrgal oblak in mesto je vse pod vodo. Škode še ni mogoče preценiti. Prebivalstvo se boji, da bo voda še narasla, in zato vse beži na griče.

Trikrat v smrt je šel v St. Joseph, Mo. v Ameriki, farmer in živinorejec C. Preble iz Nebraske. Najprej se je ustrčil v prsi, a ker se ni rnil smrtonosno, je skočil v vodnjak za hišo, od koder so ga pa njegovi sorodniki takoj rešili. Kakor hitro pa so ga zopet pustili samega, je vzel vrv in se šel obesit v lopo. Pravijo, da je bil tako obupan radi zadnje povodnji, ki mu je napravila ogromno škodo.

Darovi.

Za zavod sv. Nikolaja v Trstu so nadalje darovali sledeči čast. gospodje duhovniki:

Filipčič Ivan, dekan v Ločniku, 10 K; Kušar F. v Mengšu 10 K; profesor dr. Fr. Baren v Požigi 2 K; Josip Janžekovič, kapelan v St. Petru pri Radgoni, 3 K; Koblar, dekan v Kranju, 2 K; Škabar Matija, duh. pomočnik v Rojnu, 4 K; Schveiger v Leškovcu 10 K; občina Kanal 20 K in župan Žega 4 K; Zdolšek F., sv. Jurij ob Taboru, 4 K; Jernej Zupančič v Litiji 3 K; Kolar, N. M. na Reki, 5 K; Poljanec Vinko 4 K; Ledvinka, župnik, 6 K z vzklikom: »Ljubi Bog blagoslovi Vaše delo in Vam daj obilo uspeha!« Stanonik Josipa 2 K z geslom: Bog in sv. Nikolaj; D. S., duhovnik v Beljaku, 10 K; P. D. Spitzer, Sv. Višarje, 14 K z vzklikom: Pošlje to kot dar sv. Antona kruha, porabite za obleko ali hrano ubogih mladenk! Wedenig, župnik v Otmanah, 1 K; Flis, generalni vikar v Ljubljani, 80 K z vzklikom: Bog blagoslovi lepo delo! Šašelj, duhovnik, Gospa Sveta, 4 K; Hudovernik, župnik v pok. v Kranju, 10 K; Wieser Iv., dekan v Velikovecu, 20 K z vzklikom: Pomož zavodu, ker tam tudi Korosice najdejo zavetje; Gaberg Martin, župnik, Kajsela pri Brežicah, 10 K; Piringer v Jelšanah 4 K; gospica Amalija 1 K; Mlekuš Ana, učiteljica v Bovecu, 1 K; Podhosnik Andrej, župnik v Dramljah, 10 K; Gregorič Simon ml., Brežinj 10 K z vzklikom: Naprej narodna žena! Muravec Ivan, dekan, 4 K; Rada in Dražek, kapelana, in dekan, vsi trije v Cirknem, vsak po 2 K z vzklikom: V pomoč prirobnemu zavodu! Cepič Fran, župnik, in Trunk, župnik v Kazazah (Koroško), 4 K 80 h; Rogač Ant., dekan v Hrušici, 4 K; Notar Anton, ekpozit, Plavije, 5 K; Stazinski, ka-

pelan v Stari Loki, 4 K z vzklikom: Bog Vas živi! Stritar Andr., Moste pri Kamniku, 4 K; Kumer Alojzij, Šinkovturn pri Vodichah, 2 K z vzklikom: Bog blagoslovi Vaše delovanje! Barič Mihael, Trst, 40 h; Feifer Ivan, provizor v Javorjah pri Škofji Loki, 3 K; Višnar Fran, župnik v Kostivnici, 4 K; Varto Julij, župnik v Bazovici, 6 K; Narobe Ivan, župnik v Divači, 6 K; Kokič Josip, župnik v pokouju, St. Vid (Koroško), 10 K z vzklikom: Za zapuščene mladenke s Koroškega; Koželj Anton, duhovnik v Trebčah pri Trstu, 3 K z vzklikom: Bog daj premnogo podpornikov; Novak Mihael, župnik v Radovici pri Metliki, 5 K; Bizer Andrej, dekan v Grabšajnu, 2 K; Jurkovič Martin, duhovni svetovalec in župnik v St. Petru pri Mariboru, 10 K; Šunder Ferdo, kapelan v Grižah pri Celju, 3 K z vzklikom: Majhen prispevek velikemu delu; županstvo Lokev na Krasu 50 K.

Bog obilno poplačaj požrtvovalne rodoljube in človekoljube!

Marija Skrinjar, voditeljica.

Narodno gospodarstvo.

Bistvo in pomen kulturne tehnike

(Sestavil Fr. P.)
(Dalje.)

Visoki pomen kulturno-tehnične znanosti tibi tudi v tem, da nas v sedanjih težkih časih privede do spoznanja, kako more boljše izkoriščanje tekoče vode postati mogočen pripomoček v povzdigo narodnega blagostanja.

Ako hočete zgled za to, vam lahko omenim, da navaja statistika za kraljestvo Sasko 174.121 ha travnikov, na katerih se nakosi v celoti 124.753.900 kg sena; povprečna kosnja na 1 ha znaša torej 3000 kg. Ta pridelek se da z namakanjem prav lahko podvojiti, kajti namakani travniki dajo po-
dež po 6000 kg na ha.

Vzemimo pa, da bi se dala prav z vspehom namakati samo ena tretjina te ploščke, torej 58.040 ha, tedaj bi se dobilo na tej ploščki 174.123.000 kg sena kot večji dohodek.

Taka ogromna množina sena gre torej vsako leto samo na Saksonskem v izgubo, ker se redilne snovi, ki hite s tekočo vodo proti morju, z namakanjem ne pridržujejo ali ker ne damo travnikom okusiti vsaj krepilne moči sveže tekoče vode. Pomen takih melioracij je pa še večji, ako pomislimo, da bi se dalo z onimi 174.123.000 kg sena prerediti 35.840 glav živine (vsaka žival potrebuje kake 3000 kg na leto pri 500 kg žive teže).

Nasproti temu pa je prizadevanje, živinorejce zboljšati in pomnožiti s pridelovanjem krme naorni zemlji toliko bolj čudno, čim bolj v novejšem času segajo v ta namen mnogi po takih rastlinah, ki nimajo druge vrednosti, nego bogatiti trgovce s semenjem, kakor se pritožuje dr. Th. pi. Weinzierl v št. 138 publikaciji semenarsko-kontrolne postaje na Dunaju pod naslovom Die »neuen« Futterpflanzen. (Konec prih.)

Društva.

(Prostovoljno gasilno društvo na Breznici) priredi veselico v korist svoji blagajni v nedeljo, dne 24. avgusta 1902 pri Urbanovcu. — Vspored. Srečolov. Petje: Moški in mešani zbor. Igra: Kmet Herod. Začetek ob 4. uri popoldan. Vstop prost. K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

ISL, 21. avg. Cesar je sinoči ob 7. uri 30 min. došel z Dunaja.

Haag, 21. avg. Generali Botha, Delarey in Devet so v spremstvu Fischerja, Wesselsa, Wolmaransa, dr. Leydsa ter dr. Reitzsa odpotovali v Utrecht.

Oran, 21. avg. Marokanci so napadli vlak z živili za vladne čete. Pričel se je ljut boj. Na obeh straneh mnogo ubitih in ranjenih. Vlada je poslala za roparji novih čet.

Dunajska borza

dne 21. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	101.75
Skupni državni dolg v srebru	101.65
Avstrijska zlatna renta 4%	121.55
Avstrijska kronna renta 4%	100.10
Ogerska zlatna renta 4%	121.20
Ogerska kronna renta 4%	98.—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glid.	1585.—
Kreditne delnice, 160 glid.	682.—
London v ista	239.70
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.05
20 mark	23.40
30 frankov (napoleonador)	19.07
Italijanski bankovci	94.35
C. kr. cekini	11.26

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Palovina v 24 urah v mm.
20	9 zveč.	733.0	22.6	pr. m. jug.	oblačno	
21	7 zjutr.	737.0	17.0	sl. svah.	oblačno	0.0
21	3 popol.	737.0	21.8	sr. jvzh.	del. obl.	

Srednja včerašnja temperatura 22.4°, normale 18.3°

Zitne cene

za 20. avgusta 1902

(Term.)

Na dunajski borzi:

Za 100 kilogramov

Pšenica za jesen	6.95	6.96
37. na spomlad.	7.27	7.28
— jesen	6.22	6.23
Koruzna za julij-avgust	5.54	5.55
— „ sept.-oktober	5.62	5.64
Oves za jesen	5.74	5.75

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	6.66	6.67
Pšenica za april	6.97	6.98
Rž za oktober	5.82	5.84
Rž za april	6.08	6.09
Oves za oktober	5.38	5.39
— „ april	5.64	5.65
Koruzna za avgust	—	—
Koruzna za maj (1903)	5.09	5.10

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banská	K 7.50	7.85
južne zel.	6.45	6.75
Rž	6.45	6.75
ječmen	6.—	7.25
— oh. fisi	5.75	7.75
Koruzna ogerska	5.55	5.65
Cinkvant	8.10	6.50
Oves srednji	7.40	7.55
Fišol	—	—

Dobre ure cenó

s 3letnim jamstvom razpošilja tovarna ur v Mostu

HANNS KONRAD

trgovina z urami in zlatarstvo

Most (Brüx) št. 234, Češko.

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3.75

Prave srebrne rem. ure „ 5.80

Pristne srebrne verižice „ 1.20

Budilniki iz nikla „ 1.95

Moja trdka je odlikovana s s. c. kr. orlom, z zlatimi in srebrnimi svetinjami in ima na razpolago na tisoče priznanskih pisem. — Cenik s podobami brezplačno 578 100—31

Prosim, gosp. kolesarji, blagovolite čitati!

Vsled proti koncu idočee sezije namenil sem svojo zalogo še ostalih koles znamka „Styria in Helikal“ letošnjih modelov pod svojo ceno izprodati, zato je dana slehernemu najugodnejša prilika, si dobro, zanesljivo kolo po nizki ceni pridobiti. Isto velja za šifalne stroje in kolesarske potrebščine, kakor tudi pneumatike.

Spoštovanjem priporočam

Franc Čuden, trgovec in urar, Mestni trg.

40 težakov

in

20 zidarjev

kakor tudi

zidarjev za izvrševanje facad

se sprejme takoj pri gradnji škofovih zavodov v Št. Vidu.

580 3—3

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. Dr. Laponi-ju gospodu lekarnarju G. Piccoli-ju v Ljubljani prisrčno zahvalo za doposlane jim steklenice čice

tinkture za želodec

in so vjemu z diploma dne 27. novembra 1897

podelili naslov „Dvorni za-
ložnik Nj. svetosti“.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo boleham G. Piccoli-jevo želodčno tinkturo, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli, lekarnar »pri angelu«
v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinkture za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 steklenic za glid. 1.26 a. v., po 24 stekl. za glid. 2.40, po 36 za glid. 3.60, po 70 za glid. 6.50, po 110 za glid. 10.30. — Poštino mora plačati p. n. naročnik. III. 5 25+17

Najboljše čistilno sredstvo

je svetovno znani Globus čistilni izvleček za vse kovine, kakor zlato, srebro, medenino, baker, kuhinsko opravo itd. — Vseobšna čistilna pasta za zrcala in okna. Dobiva se pri trdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnauja naročila proti povzetju. 524 6 12—4

Največji in najstarejši slovanski zavod za pridobivanje vode na Avstrijskem.

Ant. Kunz,
c. in kr. dvor. zalagatelj
v Hrančicah (Moravsko)
izdeluje

vodovode

za mesta, vasi, prista-
ve, zavode, gradove,
toplice, bolnišnice itd.

Ta trdka je izdelala kar more dokazati s pohvalnimi spričevali, vodovode že v 42 mestih, 510. občinah, na mnogih velikih posestvih in industrijskih zavodih.

Samodelni vodotežni stroji. — Najzvrstnejše vodne sesalke za kakoršnokoli daljavo. — Veterini motorji. — Samodelna korita za napajanje živali.

Na željo izdelamo vsakovrstne projekte in proračune po lastnih državno-potrjenih inženirjih

Ceniki zastoj in franko.
849 (28—9)

